SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:399

av Björn Söder (SD)

Erkännande av folkmordet 1915

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen formellt ska erkänna folkmordet 1915 på olika minoriteter i Osmanska riket och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undervisning om folkmordet 1915 bör skrivas in i den svenska läroplanen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Forum för levande historia regeringens uppdrag att främja högtidlighållandet av folkmordet 1915 den 24 april och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Formellt erkännande från regeringen

Den 11 mars 2010 tillkännagav riksdagen för regeringen att Sverige ska erkänna folkmordet 1915 på armenier, assyrier/syrianer/kaldéer och pontiska greker, att Sverige bör verka inom EU och FN för ett internationellt erkännande av folkmordet 1915 på armenier, assyrier/syrianer/kaldéer och pontiska greker och att Sverige bör verka för att

Turkiet erkänner folkmordet 1915 på armenier, assyrier/syrianer/kaldéer och pontiska greker.

Sedan riksdagens erkännande, för mer än 15 år sedan, har dessvärre har inga svenska regeringar hittills erkänt folkmordet i enlighet med riksdagens tillkännagivande. I valrörelsen 2014 besökte Stefan Löfven Södertälje och lovade att driva frågan om att regeringen skulle erkänna folkmordet – om Socialdemokraterna vann valet. I en intervju med Assyria TV sa han: ”Har vi fattat beslut i riksdagen så ska vi naturligtvis fullfölja det. Det är absolut min målsättning.” Det visade sig dock vara tomma ord. När han väl vann valet och blev statsminister lät det helt annorlunda.

I maj 2018 sade dåvarande statsministern till SVT: ”Jag har gjort det jag sa, jag tog det till en utredning, den rapporten visade att det här är en oerhört komplex fråga. Det är en sak för ett parlament att erkänna folkmord, det är en annan sak för en regering.” Och på en direkt fråga om regeringen tänkte erkänna folkmordet svarade han: ”Regeringen har inte någon plan på det, nej.”

I ett svar månaden efter på en skriftlig fråga (2017/18:1418) svarade dåvarande utrikesminister Margot Wallström att det är komplicerat: ”Frågor om hur en regering bör förhålla sig till, och benämna, massövergrepp långt bak i tiden är komplicerade och innehåller flera folkrättsliga, konstitutionella, straffrättsliga och politiska aspekter som vi inte kan bortse från.” Den socialdemokratiska regeringen svek alltså sina utlovade löften och hörsammade inte heller riksdagens beslut. I ett svar på en ny skriftlig fråga (2019/20:1683) upprepade dåvarande utrikesminister Ann Linde ordagrant det som Margot Wallström tidigare svarade.

Då det nu är mer än 15 år sedan riksdagen riktade ett tillkännagivande till regeringen om att erkänna folkmordet och ingenting har hänt, är det läge för riksdagen att åter påminna regeringen om det beslut som riksdagen fattat.

Undervisning om folkmordet

Det har nu gått mer än 100 år sedan folkmordet, då över en miljon armenier, pontiska greker och assyrier/syrianer dödades vid Osmanska rikets sammanbrott i skuggan av första världskriget. Folkmordet skedde mer eller mindre inför öppna ögon hos Europas stormakter, men ingen ingrep. Detta trots åtskilliga vittnesmål. En tid efteråt dömdes förvisso flera skyldiga för sina brott men många frigavs också eller blev aldrig ens åtalade. Kristna grupper fördrevs från sin mark och mycket av de kristnas historia försökte förövarna samtidigt sudda ut.

Vi har kunnat se hur förövarnas metoder gått i arv till nazister och islamister. Före invasionen av Polen lär Hitler ha sagt: ”Vem minns väl folkmordet på armenierna?” Islamiska statens fruktansvärda härjningar i Afrika och Mellanöstern, men även andra delar av Asien, har återigen drabbat flera av samma folk som utsattes för folkmordet i Osmanska riket.

När det finns krafter i världen som förnekar det som hänt, samtidigt som de som överlevde folkmordet numera är döda och inte längre kan berätta, är det viktigt att nya generationer undervisas och påminns om det fruktansvärda som inträffade. Detta också för att förstå Osmanska rikets slut och Mellanösterns moderna historia. Därför bör undervisning om folkmordet 1915 skrivas in i den svenska läroplanen på samma sätt som skrivningarna om de båda världskrigen, Förintelsen och Gulag.

Att vara passiv i en fråga som denna gynnar ingen som tror på svenska och västerländska ideal om mänskliga rättigheter. Det är dags att sluta förneka sådant som har hänt och istället göra upp med det förflutna. Sverige bör gå i bräschen som ett föredöme för mänskliga rättigheter, även om det rent politiskt inte alltid är accepterat. Det gäller även att våga stå emot sådant som sker idag mot andra minoriteter.

Nationell minnesdag

Flera länder runt om i världen erkänner detta fruktansvärda folkmord, och i Grekland är det till och med förbjudet att förneka det. Den 24 april 2021 erkände även USA:s president folkmordet. Sverige bör inte vara sämre, varför riksdagen bör påminna

regeringen om frågan och ge ett nytt tillkännagivande om att formellt erkänna folkmordet som ägde rum i Osmanska riket med start 1915.

Sedan år 2019 är den 24 april en nationell minnesdag för folkmordet i Frankrike. Även Sverige bör införa en nationell minnesdag den 24 april för folkmordet 1915 genom att ge Forum för levande historia regeringens uppdrag att högtidlighålla dagen.

Björn Söder (SD)